

Nr 155.

Av herr **Fast**, *angående inplacering i lönegrad av två byrådirektörer hos centrala sjukvårdsberedningen.*

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, punkt 201, Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar, föreslagit riksdagen godkänna personalförteckning för centrala sjukvårdsberedningen, upptagande två byrådirektörer i lönegrad Eo 26. Ifrågavarande befattningar äro avsedda för föreståndarna å de två avdelningar, å vilka centrala sjukvårdsberedningen är uppdelad, standardiseringsavdelningen och arkivavdelningen.

Centrala sjukvårdsberedningen, som utgör en sammanslagning av förutvarande centrala sjukhusarkivet och sjukhusens standardiseringskommitté, tillkom genom beslut av 1943 års riksdag. Beredningen har varit i verksamhet sedan den 1 juli 1943. I det av medicinalstyrelsens materielnämnd den 22 december 1942 avgivna förslaget till organisation av sjukhusens standardiseringskommittés och centrala sjukhusarkivets verksamhet, å vilket Kungl. Maj:ts proposition till 1943 års riksdag (nr 220) i allt väsentligt grundade sig, hade materielnämnden föreslagit, att avdelningsföreståndarna skulle erhålla ordinarie anställning och placeras i lönegrad A 28. Allmänna lönenämnden framförde i yttrande över förslaget erinran beträffande bland annat föreståndarnas placering såsom ordinarie och ansåg, att föreståndaren å standardiseringsavdelningen borde inplaceras högst i lönegrad Eo 26, under det att föreståndaren å arkivavdelningen föreslogs böra anställas mot arvode till belopp, som anslöte sig till det tidigare till föreståndaren för centrala sjukhusarkivet utgående arvodet. Departementschefen ansåg sig, såvitt anginge de ifrågavarande båda föreståndartjänsterna, för det dåvarande ej kunna förorda vare sig ordinarie eller extraordinarie anställning. Tjänsterna borde därför tills vidare erhålla karaktären av arvodesbefattningar. Vad anginge storleken av arvodena framhöll departementschefen att, därest centrala sjukvårdsberedningen skulle kunna på ett effektivt sätt fullgöra de uppgifter, som vore avsedda att ankomma på densamma, möjlighet borde finnas att som avdelningsföreståndare förvärva för ändamålet väl kvalificerade personer, vilka kunde ägna hela sin tid åt uppgiften. Härvid betonades, att centrala sjukvårdsberedningen vore avsedd att bliva ett verkamt instrument för strävandena att genom rationalisering nedbringa driftkostnaderna vid sjukhusen. På grund härav ansågos arvodena ej böra bestämmas till lägre belopp än 12 000 kronor för år. Åt föreståndaren på stan-

dardiseringsavdelningen föreslogs därjämte, med hänsyn till tidigare hos sjukhusens standardiseringskommitté åtnjutna avlöningsförmåner, ett personligt arvodestillägg av 3 600 kronor.

Riksdagen beslutade i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

I skrivelse den 15 september 1945 ang. medelsbehovet för budgetåret 1946/1947 har centrala sjukvårdsberedningens styrelse förnyat sitt år 1944 framlagda förslag att föreståndarna för beredningens båda avdelningar skulle erhålla extra ordinarie anställning med placering i lönegraden Eo 28 och benämnas byrådirektörer. Styrelsen framhåller, att erfarenheterna av beredningens verksamhet sedan dess inrättande varit sådana, att de väl motiverade, att föreståndarna erhöles en fastare anställning.

I utlåtande häröver har statskontoret förklarat sig icke i och för sig hava något att erinra mot att extra ordinarie anställning bereddesh avdelningsföreståndarna. Enligt ämbetsverkets mening borde de emellertid därvid icke placeras i högre lönegrad än Eo 26, vilken lönegradsplacering av allmänna lönenämnden år 1943 föreslagits beträffande föreståndaren på standardiseringsavdelningen.

I likhet med statskontoret har departementschefen i propositionen icke ansett sig kunna tillstyrka högre lönegradsplacering än Eo 26. På särskild prövning av Kungl. Maj:t skulle därvid få bero, huruvida byrådirektören å standardiseringsavdelningen med hänsyn till det för närvarande utgående personliga lönetillägget skäligen borde placeras i högre löneklass än den lägsta.

Det torde utan överdrift kunna sägas, att i och med tillkomsten av centrala sjukvårdsberedningen ett länge känt behov för landets sjukhusväsen blivit fyllt. Som belägg härför kan anföras, hur exempelvis frågor rörande sjukhusens planläggning och utrustning kommit att i alltjämt stegrad omfattning bli föremål för sjukvårdsberedningens handläggning. Frågor rörande rationalisering av driften vid sjukhus och jämförliga inrättningar hava på senare tid fått ökad aktualitet, varom tillsättandet av statens sjukhusutredning av år 1943 bär vittne. Mellan denna utredning och centrala sjukvårdsberedningen förekommer ett intimt samarbete, varvid beredningen representeras av sina avdelningsföreståndare. Beredningens upplysningsverksamhet har undan för undan vidgats, i det att landets sjukhusägare numera i stor utsträckning och på ett tidigt stadium för råd och upplysningar hänvända sig direkt till centrala sjukvårdsberedningen. Dessa arbetsuppgifter liksom beredningens uppgifter i övrigt äro ofta av krävande natur och ställa utomordentligt stora krav på avdelningsföreståndarnas kunnighet, erfarenhet och omdöme. Särskilt må i sådant avseende ytterligare understrykas att föreståndaren å arkivavdelningen bör besitta en så obestriddlig kompetens att han med auktoritet kan verkställa en kritisk granskning av de byggnadsprojekt, som underställas beredningen, projekt, som ofta äro uppgjorda av landets mest erfarna och skickliga sjukhusarkitekter. Med den centrala och i viss

mån auktoritativa ställning sjukvårdsberedningen kommit att intaga i förhållande till landets sjukhusägare kan därför sägas, att endast den mest kvalificerade arbetskraft är god nog. Det ligger av denna anledning stor vikt uppå att löneställningen avväges så att en god rekrytering möjliggöres. En placering i lönegrad Eo 28 torde ur denna synpunkt enligt min mening vara påkallad och fullt motiverad.

För ett framgångsrikt arbete kräves som ovan framhållits av avdelningsföreståndarna stor erfarenhet av de speciella förhållanden, som råda inom sjukvården. Även om sådan erfarenhet kan förvärvas också i annan närliggande verksamhet, torde det likväl kunna göras gällande, att arbetet inom centrala sjukvårdsberedningen i särskilt hög grad ger tillfällen till en rik och mångsidig erfarenhet av svenskt och även av utländskt sjukhusväsen. Det är på denna grund av största betydelse, att dessa tjänster avlönas så att täta ombyten å desamma icke behöva riskeras.

Vid bestämmandet av löneplacering bör hänsyn tagas jämväl till de för ifrågavarande tjänster fastställda kompetenskraven. Enligt den för beredningen gällande instruktionen kräves av avdelningsföreståndare att hava avlagt examen vid teknisk högskola samt att vara teoretiskt utbildad och praktiskt erfaren inom avdelningens verksamhetsområde.

I fråga om avdelningsföretåndarnas åligganden må framhållas att det åligger dem bl. a. att självständigt inför styrelsen och arbetsutskottet föredraga inom avdelningens verksamhetsområde fallande ärenden. Även om vissa byrådirektörstjänster inom statsförvaltningen äro placerade i 26 lönegraden, torde dock de flesta av dessa tjänster med självständig föredragning vara placerade i 28 lönegraden.

Vid bedömandet av avdelningsföreståndarnas löneplacering må påpekas den dragningskraft, som den privata marknaden ofta utövar på personer med den utbildning och erfarenhet, varom här är fråga, d. v. s. arkitekter och ingenjörer. Även om staten icke alltid kan motverka denna dragningskraft genom en lönesättning, som går upp mot den privata marknaden, måste staten dock för att förvärva och behålla arbetskraft av erforderlig kvalitet taga skäligen hänsyn till lönerna i den fria marknaden.

Med hänvisning till vad sålunda ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag, besluta att i personalförteckning för centrala sjukvårdsberedningen upptaga två byrådirektörer i lönegrad Eo 28.

Stockholm den 17 januari 1946.

Erik Fast.